

5. Квита Г. М. Кластерный анализ в исследовании мотивационной структуры персонала предприятия [Электронный ресурс] / Г. М. Квита // Актуальные проблемы экономики. – 2009. – № 3(93). – Режим доступа : <http://www.nbu.gov.ua/Portal>
6. Лавренко А. С. Кластеризация в задачах ассортиментного планирования в торговых сетях [Электронный ресурс] / А. С. Лавренко // Управление экономическими системами: электронный научный журнал. – 2011. – №5 (29). – Режим доступа : <http://uecs.mcnip.ru>
7. Паливода О. М. Формування економічної стійкості швейних підприємств України на основі кластерних мереж [Електронний ресурс] / О. М. Паливода, Ю. І. Прима // Технології та дизайн. – 2013. – № 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/td_2013_4_17.pdf
8. Попова Л. М. Методичний підхід до оцінки розподілу пріоритетів сфер діяльності з метою ефективного проведення диверсифікації діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Л. М. Попова. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Aprer/2009_5_1/36.pdf.

References:

1. Babich, M. A. (2012). Application of cluster analysis to assess Ukraine's gas industry enterprises on indicators of financial condition. *Upravlinnya rozvytkom [Development Management]*, vol. 19(140), pp. 157–160 (in Ukr.).
2. Volkova, N. A. *Cluster analysis of the results of a sociological survey employees*. Available at: <http://ieeet.tusur.ru/nauka/cluster.pdf> (in Russ.).
3. Voronin, A. V. (2001). Using cluster analysis for the choice of local strategies. *Problems and prospects of economics and marketing management in the organization*, vol. 1. Available at: <http://perspectives.utmn.ru/No1/text02.shtml> (in Russ.).
4. Garkavenko, S. S. (2002). *Marketing : a textbook for schools*. Libra, Kyiv, 712 p. (in Ukr.).
5. Kvita, G. M. (2009). Cluster analysis in the study of motivation of the personnel structure of the enterprise. *Aktual'ni problemy ekonomiky [Actual problems of economy]*, vol. 3(93). Available at: <http://www.nbu.gov.ua/Portal> (in Russ.).
6. Lavrenko, A. S. (2011). Clustering problems assortment planning in retail chains. *Manage the Economic systems : electronic Scientific Journal*, vol. 5(29). Available at: <http://uecs.mcnip.ru> (in Russ.).
7. Palyvoda, O. M. (2013). Formation of economic stability garment enterprises of Ukraine on the basis of cluster networks. *Technology and Design*, vol. 4. Available at: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/td_2013_4_17.pdf (in Ukr.).
8. Popova, L. M. (2009). *Methodological approach to the evaluation of the distribution of priority areas for the effective conduct of the diversification of the company*. Available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Aprer/2009_5_1/36.pdf (in Ukr.).

УДК 657.37:006.3

Д.В. Долбнева, к.е.н.,
Львівська державна фінансова академія,
м. Львів

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА МСФЗ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДЛЯ ВІТЧИЗНЯНИХ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація

Перехід України на міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) є вимогою часу, ринкової системи господарювання й зумовлений прагненням нашої держави увійти у Європейський економічний простір. Важливим напрямом у цьому є удосконалення організації та методики складання фінансової звітності малими та середніми підприємствами (МСП), як найчисленнішої групи суб'єктів господарювання, відповідно до вимог МСФЗ для МСП. Досліджено сучасний стан нормативно-правового забезпечення, що регулює порядок складання фінансової звітності вітчизняними підприємствами, у т.ч. МСП. Визначено необхідність та передумови приведення національної системи обліку та звітності у відповідність із МСФЗ для МСП. Розглянуто переваги та недоліки застосування МСФЗ для вітчизняних МСП, питання невідповідності чинних форм фінансової звітності до вимог МСФЗ для МСП. Як підсумок проведеного дослідження, запропоновано напрями адаптації національної системи обліку та звітності щодо МСП до міжнародної.

Ключові слова: міжнародні стандарти фінансової звітності, малі та середні підприємства, національна система бухгалтерського обліку, фінансова звітність.

Д.В. Долбнева, к.э.н.,

Львовская государственная финансовая академия, г. Львов

ФИНАНСОВАЯ ОТЧЕТНОСТЬ ПО МСФО: ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ ДЛЯ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ МАЛЫХ И СРЕДНИХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Аннотация

Переход Украины на международные стандарты финансовой отчетности (МСФО) является требованием времени, рыночной системы хозяйствования и обусловлен стремлением нашего государства войти в Европейское экономическое пространство. Важным направлением в этом является совершенствование организации и методики составления финансовой отчетности малыми и средними предприятиями (МСП), как наиболее многочисленной группы субъектов хозяйствования, в соответствии с требованиями МСФО для МСП. Исследовано современное состояние нормативно-правового обеспечения, регулирующего порядок составления финансовой отчетности отечественными предприятиями, в т.ч. МСП. Определена необходимость и предпосылки приведения национальной системы учета и отчетности в соответствие с МСФО для МСП. Рассмотрены преимущества и недостатки применения МСФО для отечественных МСП, вопрос несоответствия действующих форм финансовой отчетности требованиям МСФО для МСП. В результате проведенного исследования предложены направления адаптации национальной системы учета и отчетности по МСП в международной.

Ключевые слова: международные стандарты финансовой отчетности, малые и средние предприятия, национальная система бухгалтерского учета, финансовая отчетность.

Deniza V. Dolbneva, Candidate of Economics,
Lviv State Academy of Finance, Lviv

IFRS FINANCIAL STATEMENTS: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES FOR DOMESTIC SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES

Annotation

Ukraine's transition to International Financial Reporting Standards (IFRS) is a requirement of time, market economic system and predetermined intention to enter the European Economic Area. An important trend in this sphere is to improve the organization and methods of financial reporting by small and medium-sized enterprises (SMEs) as the largest group of entities under the IFRS for SMEs. The current state of the legal provision regulating the procedure for financial reporting by domestic enterprises, including SMEs is researched. Necessity and background to bring the national system of accounting and reporting in accordance with IFRS for SMEs is defined. Advantages and disadvantages of IFRS for domestic SMEs question inconsistencies existing forms of financial statements to IFRS for SMEs are observed. As a result of the study aligning the national system of accounting and reporting for SMEs to international is suggested.

Keywords: International Financial Reporting Standards, small and medium enterprises, the national accounting system, financial statements.

Постановка проблеми. В умовах сьогодення малі та середні підприємства (МСП) відіграють важливу роль у формуванні належного соціально-економічного клімату держави, створюючи додаткові робочі місця, формуючи середній клас, зменшуючи негативний прояв кризових процесів на економіку і, зрештою, нівелюючи руйнівні наслідки кризи минулих років.

МСП значним чином втягнуті в процес інтеграції України у Європейський економічний простір, що вимагає як від держави активних дій, а саме: уніфікації законодавства та нормативно-правового регулювання, вдосконалення національної системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності відповідно до загальновизнаних стандартів.

Фінансова звітність є основним джерелом інформації про господарську діяльність та фінансовий стан підприємства, яка дає реальну можливість здійснити правильну та достовірну оцінку його вартості. Від ефективності системи бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності значним чином залежить можливість виходу вітчизняних МСП на міжнародні ринки, налагодження партнерських зв'язків з іноземними суб'єктами господарювання, залучення іноземних інвестицій, отримання зовнішніх кредитів тощо.

Саме тому питання гармонізації та стандартизації фінансової звітності МСП, як запоруки прозорості їх обліку та звітності, у контексті трансформації національної системи бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних вимог є актуальними та потребують детального вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження питань розвитку національної системи бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів та вимог, удосконалення організації, порядку та методики складання фінансової звітності МСП за МСФЗ зробила низка вітчизняних та зарубіжних науковців.

Зокрема, наукові праці таких вчених, як К. Безверхого, А. Богопольського, В. Гетьмана, Л. Ловінської, присвячені вивченню досвіду країн, які перейшли на Міжнародні стандарти, дослідженню значення МСФЗ та обґрунтуванню необхідності їх впровадження в Україні.

Питанням впровадження і застосування міжнародних стандартів обліку і звітності для вітчизняних підприємств, у тому числі малих і середніх, значну увагу присвятили також такі вчені, як Г. Алексєєв, Ф. Голов, В. Моторина, Я. Нікітіна, О. Петрук.

Визначенню та обґрунтуванню необхідності трансформації фінансової звітності малих та середніх підприємств України відповідно до МСФЗ досліджували такі науковці, як Г. Верига, Р. Воронко, О. Харламова, Т. Гоголь та інші.

Дехто з українських економістів, а саме Ф. Бутинець та І. Морозов, вважають застосування МСФЗ недоцільним через виникнення плутанини в обліку майна та фінансових результатів; Г. Кірейцева та С. Кузнецова засуджують односторонній підхід до використання МСФЗ у вітчизняній практиці ведення обліку та складання фінансової звітності і наполягають на збереженні національних інтересів.

Такі погляди свідчать про відсутність єдиної думки і у науковців, і в уряді на необхідність та доцільність впровадження міжнародних стандартів обліку та звітності у практику вітчизняних підприємств, у тому числі і МСП, а також щодо процедурних питань адаптації національних облікових процедур до вимог МСФЗ. І, незважаючи на значний інтерес вчених до розв'язання проблеми впровадження МСФЗ для вітчизняних підприємств, єдиного підходу до напрямів та методів їх впровадження малими та середніми підприємствами на сьогодні не існує.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення сучасного стану нормативно-правового регулювання, переваг та недоліків складання фінансової звітності МСП згідно з вимог МСФЗ для МСП.

Актуальність обраної теми зумовлена тим, що в умовах подальшого реформування бухгалтерського обліку та фінансової звітності, прийняття нових законодавчих та нормативно-правових актів, що регулюють та регламентують дану сферу господарських відносин в Україні, а також необхідності адаптування бухгалтерських служб МСП до сучасних міжнародних облікових вимог, важливим є подальше вивчення та визначення можливості складання цими підприємствами фінансової звітності як за національними стандартами, так і з урахуванням вимог МСФЗ.

Виклад основного матеріалу. В Україні існує певний вдалий досвід використання міжнародних стандартів при складанні фінансової звітності підприємствами-лідерами ринку, компаніями, які працюють з іноземними інвесторами, виходять на міжнародні ринки та цінують свою ділову репутацію. Це, зокрема, пояснюється і тим, що Міністерство фінансів України постійно удосконалює та вносить зміни в національні П(С)БО, наближуючи їх до міжнародних стандартів з метою скорочення розриву між вітчизняною системою обліку та загальноприйнятою світовою практикою. Тому впровадження МСФЗ у діяльність МСП є справою часу.

Важливими кроками у цьому напрямі стало прийняття Указу Президента від 23.05.1992 р. № 303 (у редакції з 18.04.2011 р.) «Про перехід України до загальноприйнятої у міжнародній практиці системи обліку та статистики»; Постанови Кабінету Міністрів України від 28.10.1998 р. № 1706 «Про програму реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів»; Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.10.2007 р. № 911-р. «Про схвалення Стратегії застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні»; Постанови Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р. № 1223 «Про внесення змін до Порядку Подання фінансової звітності»; Розпорядження Кабінету Міністрів України № 157-р від 22.02.2012 р. «Про створення умов для впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності»; Закону України «Про розвиток та державну

підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. № 4618-VI; Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73.

Ці нормативно-правові акти є основою приведення національної системи бухгалтерського обліку та звітності у відповідність із міжнародними стандартами, а у розрізі МСП ще і передумовою вдосконалення методики бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності шляхом:

- максимального спрощення порядку ведення бухгалтерського обліку та форм фінансової звітності (без додаткового залучення висококваліфікованих облікових кадрів та додаткових фінансових витрат);
- надання права використовувати таку форму обліку, яка не передбачає застосування подвійного запису;
- адаптації до міжнародних стандартів, національної нормативно-правової бази з питань бухгалтерського обліку для МСП через затвердження відповідних національних П(С)БО із спрощеним порядком обліку активів, власного капіталу, зобов'язань та розрахунком фінансових результатів [8, с.4].

На сьогодні в Україні застосовуються як МСФЗ, так і національні П(С)БО. Перелік суб'єктів господарювання, які зобов'язані застосовувати МСФЗ, визначений ч. 2 ст. 121 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [2]. Всі інші самостійно визначають доцільність використання МСФЗ для підготовки фінансової звітності.

Свій початок МСФЗ для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП) беруть з липня 2000 р. з 17 сесії Міжурядової робочої групи експертів з міжнародних стандартів обліку і звітності, яка виявила низку перешкод, з якими стикнулися малі та середні підприємства, застосовуючи стандарти бухгалтерського обліку, прийняті різноманітними органами як на національному, так і на міжнародному рівні [6, с. 17].

В Україні МСФЗ для МСП були оприлюднені лише 09.07.2009 р. Цей стандарт передбачає спрощення процедур ведення обліку та складання фінансової звітності на МСП, а також забезпечує задоволення потреб зовнішніх користувачів в якісній та об'єктивній інформації на міжнародному рівні, що є особливо важливим в умовах інтеграції вітчизняних МСП у світову економічну спільноту.

Вивчення праць вітчизняних науковців, а також аналіз досвіду окремих підприємств, які перейшли на використання МСФЗ, дало можливість нам визначити основні переваги впровадження МСФЗ для МСП, а саме:

- 1) фінансово-кредитні установи у процесі прийняття рішень щодо надання кредиту, визначення умов та відсоткових ставок, здійснення моніторингу

наданих кредитів перш за все віддають перевагу тим підприємствам, фінансова звітність яких складена згідно з вимогами МСФЗ, що забезпечує її надійність, прозорість та порівнянність;

2) підвищення надійності висновків, які побудовані на основі звітності, яка складена згідно з вимогами МСФЗ, що забезпечує прозору та чітку роботу з постачальниками і покупцями, які хочуть оцінити фінансовий стан підприємства та перспективи ділових стосунків;

3) отримання власниками та інвесторами, які не беруть участь у постійному управлінні та контролі підприємством, але хочуть володіти необхідною інформацією, можливості порівнювати показники, які подані у звітності різних суб'єктів господарювання в різних країнах на зіставній основі.

В Україні право на застосування МСФЗ мають різні за розміром підприємства, критерії визнання яких подані у Господарському кодексі України. Така класифікація має низку подібних рис до підходів, що застосовуються у країнах Євросоюзу (табл. 1). МСФЗ для МСП в Україні мають право застосовувати тільки середні, малі та мікропідприємства.

Проте у МСФЗ для МСП не подано кількісних критеріїв віднесення підприємств до малих та середніх, що ускладнює процес уніфікації, адже у різних країнах такі критерії значно відрізняються. Згідно з п. 12 МСФЗ для МСП малими та середніми підприємствами є суб'єкти господарювання, які:

1. Не є підзвітними громадськості. За п. 1.3. МСФЗ для МСП, підприємство є підзвітним, якщо:

- його боргові зобов'язання чи інструменти капіталу перебувають в обігу на публічному ринку або воно знаходиться в процесі випуску таких інструментів для обігу на публічному ринку;
- на відповідальному зберіганні у нього знаходяться активи великої групи сторонніх осіб, і таке зберігання є одним з основних видів його діяльності;

2. Оприлюднюють фінансові звіти загального призначення для зовнішніх користувачів [5].

Таким чином, більшість підприємств, які відповідно до вітчизняного законодавства зобов'язані застосовувати МСФЗ [2] (ПАТ, банки, кредитні спілки, страхові компанії, брокери/дилери цінних паперів, інвестиційні фонди та інвестиційні банки), але належать до малих і середніх підприємств і є підзвітними громадськості, не зможуть застосовувати МСФЗ для МСП.

Особливістю використання МСФЗ для МСП є те, що у ньому не передбачено скороченої форми складання фінансової звітності (як при застосуванні П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»), у ньому визначено лише певні особливості обліку, що можуть бути використані МСП. Відмінністю між МСФЗ для МСП та П(С)БО 25 є також вимоги щодо набору фінансових звітів. Так, при застосуванні положень

П(С)БО 25 вітчизняні МСП мають складати такі форми звітності: 1-м «Баланс» та 2-м «Звіт про фінансові результати» [4], тоді як при використанні МСФЗ для МСП (п. 3.17. розділ 3):

- 1) звіт про фінансовий стан на дату звітності;
- 2) звіт про сукупний дохід за звітний період або окремий звіт про прибутки та збитки і окремий звіт про сукупний дохід;
- 3) звіт про зміни у власному капіталі за звітний період;
- 4) звіт про рух грошових коштів за звітний період;
- 5) примітки [5].

Таблиця 1*

**Класифікація суб'єктів підприємства
за рекомендаціями ЄС та в Україні**

Суб'єкти підприємства	Критерії					
	Класифікація підприємств згідно з рекомендаціями ЄС					
	Кількість працівників (річна)	та	Річний оборот	або	Річна сукупна вартість активів	
Мікро	< 10				≤ 2 млн. євро	
Мале	< 50		≤ 10 млн. євро		≤ 10 млн. євро	
Середнє	< 250		≤ 50 млн. євро		≤ 43 млн. євро	
Суб'єкти підприємства	Чинна класифікація підприємств в Україні					
	Кількість працівників (річна)	та	Річний дохід	-	-	
	Мікро: фіз. особи юр. особи		< 10 < 10	≤ 2 млн. євро ≤ 2 млн. євро	-	-
	Мале: фіз. особи юр. особи		< 50 < 50	≤ 10 млн. євро ≤ 10 млн. євро	-	-
	Середнє		50 - 250	10 - 50 млн. євро	-	-
	Велике		> 250	> 50 млн. євро	-	-

* Джерело: [1; 3].

Це знову ж таки вказує на невідповідність між МСФЗ та П(С)БО для МСП. На сьогодні в Україні, на жаль, відсутні єдині адаптовані форми фінансової звітності для МСП, які б відповідали усім необхідним вимогам, що зумовлює гостру необхідність внесення змін до П(С)БО 25 щодо адаптації фінансової звітності для вітчизняних малих та середніх до вимог

МСФЗ для таких підприємств.

Незважаючи на низку переваг та враховуючи усі невідповідності національних та міжнародних стандартів, в Україні у наш час відсутні надії стрімкого поширення застосування МСФЗ для МСП, хоч на українському ринку і діє велика кількість дочірніх компаній з іноземними інвестиціями та спостерігається входження іноземних інвесторів.

Значна частина представників сектора МСП сьогодні стратегічно не готова до впровадження МСФЗ для МСП через відсутність у більшості з них

розуміння важливості цього кроку, а також небажання здійснювати додаткові витрати на залучення та підготовку кваліфікованих обліковців, які володіють знаннями та навичками ведення обліку і складання фінансової звітності за міжнародними стандартами, на придбання необхідного програмного забезпечення тощо.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Впровадження у практику ведення обліку та складання фінансової звітності за МСФЗ є дуже актуальним для вітчизняних МСП. Саме тому ми вважаємо, що наступним важливим кроком для національної практики організації обліку та звітності є прийняття рішення щодо сфери застосування МСФЗ для МСП в Україні, а з метою усунення істотного недоліку МСФЗ для МСП необхідним є встановлення чітких критеріїв та визначення кола суб'єктів господарювання, що можуть бути віднесені до МСП відповідно до світової загальноприйнятої практики, які підпадатимуть під сферу застосування МСФЗ для МСП. При цьому слід враховувати: об'єктивно необхідний час на приведення у відповідність П(С)БО 25 до МСФЗ для МСП; розробку норм, методик та рекомендацій із застосування МСФЗ як загалом, так і МСФЗ для МСП; розширення міжнародного співробітництва та поглиблення використання зарубіжного досвіду впровадження МСФЗ; пристосування практикуючих бухгалтерів до змін нормативно-правового забезпечення шляхом створення належних умов для навчання й надання консультацій щодо особливостей ведення обліку за міжнародними стандартами; необхідність вдосконалення системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності на самих підприємствах шляхом систематичного підвищення освітньо-кваліфікаційного рівня головних бухгалтерів та працівників бухгалтерських служб.

Перспективи подальших досліджень з даної тематики полягають у необхідності визначення основних елементів фінансової звітності за національними П(С)БО та МСФЗ для МСП, порівняння якісних характеристик та принципів, спільних та відмінних рис фінансової звітності, складеної за національними П(С)БО та МСФЗ для МСП, визначення форм фінансової звітності для МСП, які будуть адаптовані під вимоги МСФЗ для МСП та потреб зовнішніх і внутрішніх користувачів фінансової звітності.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996 – XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
3. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.
4. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25, затв. наказом Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 р. № 39 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>.

5. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих і середніх підприємств (МСФЗ для МСП) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ifrs.org/IFRS-for-SMEs/Documents/IFRS-for-SMEs-UKR.pdf>

6. Записка секретариата ЮНКТАД. Руководящие принципы бухгалтерского учета и финансовой отчетности для малых и средних предприятий: руководство для уровня 3 // Школа професійного бухгалтера. – 2009. – №4 (100). – С. 17–21.

7. Безверхий К. Застосування МСФЗ для малих і середніх підприємств : реалії сьогодення та вимоги часу / К. Безверхий // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – №5. – С. 8–12.

8. Гоголь Т. Розвиток національної системи бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних вимог : наслідки для підприємств малого бізнесу / Т. Гоголь // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 7. – С. 3-12.

9. Харламова О. Перспективи впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності для малих і середніх підприємств [Електронний ресурс] / О. Харламова // Агентство по Международным стандартам финансовой отчетности. – 2011. – Режим доступу : <http://vylex.uaprom.net/a63318-perspektivi-vprovadzheniya-mzhnarodnih.html>.

References:

1. *The Commercial Code of Ukraine of 16.01.2003 № 436-IV*. The Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (in Ukr.).

2. *On Accounting and Financial Reporting in Ukraine*, Law of Ukraine of 16 липня 1999 р. № 996–XIV. The Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (in Ukr.).

3. *On the development and state support of small and medium enterprises in Ukraine*, Law of Ukraine of 22.03.2012 № 4618-VI. The Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4618-17> (in Ukr.).

4. *The financial report of small business*, The position (standards) of accounting 25 of 25.02.2000 №39, Ministry of Finance of Ukraine. Available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (in Ukr.).

5. *International Accounting Standard Board (2005)*. The International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities. Available at: <http://www.ifrs.org/IFRS-for-SMEs/Documents/IFRS-for-SMEs-UKR.pdf>, (in Ukr.).

6. Note by the UNCTAD secretariat. Guidelines for accounting and financial reporting for small and medium-sized enterprises: a guide for level 3 (2009). *Shkola profesiynoho bukhhaltera [School of Professional Accountant]*, no. 4 (100), pp. 17–21 (in Russ.).

7. Bezverkhyj, K. (2013). Application IFRS for SMEs: the realities of today and the demands of time. *Bukhhalterskiy oblik i audyt [Accounting and Auditing]*, no. 5, pp. 8–12 (in Ukr.).

8. Gogolj, T. (2013). The development of national accounting system in accordance with international standards: implications for small businesses. *Bukhhalterskiy oblik i audyt [Accounting and Auditing]*, no. 7, pp. 3–12 (in Ukr.).

9. Harlamova, O. (2011). Prospects for the introduction of International Financial Reporting Standards for SMEs. *Ahentsvto po Mezhdunarodnym standartam fynansovoy otchetnosti [Agency for International Financial Reporting Standards]*. Available at: <http://vylex.uaprom.net/a63318-perspektivi-vprovadzheniya-mzhnarodnih.html> (in Ukr.).

УДК 657.05

Н.О. Литвиненко, к.е.н.,
Національний університет «Львівська політехніка»
м. Львів

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ ЗВІТНОСТІ У ГРУПАХ ПІДПРИЄМСТВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ВІДНОСИНАМИ КОНТРОЛЮ-ПІДПОРЯДКУВАННЯ

Анотація

У даній статті зроблено наголос на те, що внутрішня (управлінська) звітність є основою для прийняття управлінських рішень. Фінансова звітність, яка містить інформацію, що констатує результати здійснення господарських операцій за період, встановлений чинним законодавством, більш придатна для ретроспективного аналізу, аніж для перспективного.